Republika Srbija
VRHOVNI SUD
Kzz 641/2025
28.05.2025. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud, u veću sastavljenom od sudija: Milene Rašić, predsednika veća, Gordane Kojić, Aleksandra Stepanovića, Slobodana Velisavljevića i Svetlane Tomić Jokić, članova veća, sa savetnikom Vrhovnog suda Snežanom Lazin, kao zapisničarem, u krivičnom predmetu okrivljene AA, zbog produženog krivičnog dela zloupotreba poverenja iz člana 216. stav 4. u vezi stava 2. i 1. Krivičnog zakonika u vezi člana 61. stav 1, 4. i 5. Krivičnog zakonika, odlučujući o zahtevu za zaštitu zakonitosti branioca okrivljene AA - advokata Slavka Berćan, podnetom protiv pravnosnažnih presuda Osnovnog suda u Novom Sadu K-186/19 od 26.10.2023. godine i Apelacionog suda u Novom Sadu Kž1 59/25 od 19.03.2025. godine, u sednici veća održanoj dana 28.05.2025. godine, jednoglasno, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljene AA - advokata Slavka Berćan, podnet protiv pravnosnažnih presuda Osnovnog suda u Novom Sadu K-186/19 od 26.10.2023. godine i Apelacionog suda u Novom Sadu Kž1 59/25 od 19.03.2025. godine, u odnosu na povrede krivičnog zakona iz člana 439. tačka 1) i 2) Zakonika o krivičnom postupku, dok se u ostalom delu zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljene ODBACUJE kao nedozvoljen.

O b r a z l o ž e nj e

Presudom Osnovnog suda u Novom Sadu K-186/19 od 26.10.2023. godine okrivljena AA je oglašena krivom zbog izvršenja produženog krivičnog dela zloupotreba poverenja iz člana 216. stav 4. u vezi stava 2. i 1. KZ u vezi člana 61. stav 1, 4. i 5. KZ i izrečena joj je uslovna osuda tako što joj je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine koja se neće izvršiti ukoliko okrivljena za vreme proveravanja od 3 (tri) godine od dana pravnosnažnosti presude ne učini krivično delo.

Istom presudom zakonski zastupnik iza pokojne oštećene BB, VV je sa imovinskopravnim zahtevom upućena na parnicu. Okrivljena je obavezana da nadoknadi troškove krivičnog postupka oštećenima na ime nagrade i nužnih izdataka njihovog punomoćnika, kao i Osnovnom sudu u Novom Sadu, a čija visina će biti određena posebnim rešenjem, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

Presudom Apelacionog suda u Novom Sadu Kž1 59/25 od 19.03.2025. godine odbijene su kao neosnovane žalbe branilaca okrivljene AA i potvrđena je presuda Osnovnog suda u Novom Sadu K-186/19 od 26.10.2023. godine.

Protiv navedenih pravnosnažnih presuda zahtev za zaštitu zakonitosti podneo je branilac okrivljene AA - advokat Slavko Berćan, zbog povreda zakona iz člana 438. stav 1. tačka 7) i člana 439. tačka 1) i 2) ZKP, sa predlogom da Vrhovni sud usvoji podneti zahtev, te da ukine u celini prvostepenu i drugostepenu presudu.

Vrhovni sud je dostavio primerak zahteva za zaštitu zakonitosti Vrhovnom javnom tužilaštvu shodno odredbi člana 488. stav 1. ZKP, te je u sednici veća koju je održao u smislu člana 490. ZKP, bez obaveštavanja Vrhovnog javnog tužioca i branioca okrivljene, smatrajući da njihovo prisustvo nije od značaja za donošenje odluke (član 488. stav 2. ZKP), razmotrio spise predmeta i pravnosnažne presude protiv kojih je zahtev za zaštitu zakonitosti podnet, pa je, nakon ocene navoda iznetih u zahtevu, našao:

Zahtev za zaštitu zakonitosti je neosnovan u delu koji se odnosi na povrede krivičnog zakona iz člana 439. tačka 1) i 2) ZKP, dok je u ostalom delu nedozvoljen.

Ukazujući na povredu krivičnog zakona iz člana 439. tačka 1) ZKP, branilac okrivljene AA u podnetom zahtevu ističe da se u radnjama okrivljene ne stiču bitna obeležja bića produženog krivičnog dela zloupotreba poverenja iz člana 216. stav 4. u vezi stava 2. i 1. KZ u vezi člana 61. stav 1, 4. i 5. KZ, već da se u istima mogu steći samo obeležja disciplinske povrede i to teže povrede dužnosti advokata predviđene članom 241. stav 1. tačka 5) statuta Advokatske komore Srbije. U prilog svog stava branilac navodi da u radnjama okrivljene nedostaje elemenat protivpravnosti, obzirom da okrivljena, zastupajući interese drugih lica kao angažovani advokat u više parničnih i izvršnih predmeta, ni jednom svojom radnjom nije zloupotrebila ovlašćenja koja su joj data u punomoćjima, nego je postupala u skladu sa odredbama Zakona o parničnom postupku, Zakona o izvršnom postupku i Zakona o advokaturi, a traženje od strane advokata naknade veće od naknade propisane Tarifom o nagradama i naknadama troškova za rad advokata i odbijanje izdavanja stranci na njen zahtev obračuna nagrade i naknade troškova za izvršene radnje i izdatke za troškove, po stavu branioca, može predstavljati samo disciplinsku povredu i to težu povredu dužnosti advokata predviđenu članom 241. stav 1. tačka 5) statuta Advokatske komore Srbije.

Izneti navodi zahteva za zaštitu zakonitosti branioca okrivljene se, po nalaženju Vrhovnog suda, ne mogu prihvatiti kao osnovani, iz sledećih razloga:

Osnovni oblik krivičnog dela zloupotreba poverenja iz člana 216. stav 1. KZ čini onaj ko zastupajući imovinske interese nekog lica ili starajući se o njegovoj imovini zloupotrebi data mu ovlašćenja u nameri da time sebi ili drugom pribavi imovinsku korist ili da ošteti lice čije imovinske interese zastupa ili o čijoj se imovini stara. Stavom 2. člana 216. KZ propisan je kvalifikovani oblik ovog krivičnog dela koji postoji ako je delom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta u iznosu koji prelazi 450.000,00 dinara. Teži oblik krivičnog dela iz stava 4. člana 216. KZ postoji ako delo iz stava 1. do 3. ovog člana učini staralac ili advokat.

Imajući u vidu citirani zakonski opis osnovnog oblika krivičnog dela zloupotreba poverenja iz člana 216. stav 1. KZ i njegove kvalifikovane oblike iz stava 2. i 4. člana 216. KZ, te imajući pri tome u vidu da je u činjeničnom opisu krivičnog dela utvrđenom u izreci pravnosnažne prvostepene presude navedeno da je okrivljena AA u vremenskom periodu od dana 02.02.2011. godine do 26.10.2011. godine, u više navrata, zastupajući imovinske interese drugih lica kao ..., zloupotrebila data joj ovlašćenja u nameri da time sebi pribavi imovinsku korist, te da je pribavila protivpravnu imovinsku korist u ukupnom iznosu od 1.069.745,37 dinara, a na način što je kao angažovani punomoćnik oštećenih lica, a koja lica su bliže navedena u izreci presude, u ime oštećenih kao izvršnih poverilaca podnela Osnovnom sudu u Novom Sadu predloge za izvršenje radi prinudne naplate potraživanja, tražeći da se novčani iznosi za koje je određeno izvršenje prenesu sa tekućeg računa izvršnog dužnika - grada Novog Sada na njen tekući račun, umesto na tekuće račune oštećenih kao izvršnih poverilaca, čime je postupila protivno odredbi člana 198. Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik Republike Srbije“, broj 125/2004), nakon čega, po izvršenoj naplati novčanog iznosa, oštećenima nije izdala potvrde za iznose primljene na ime nagrade za advokatske usluge i naknade troškova čime je postupila protivno odredbi člana 24. Zakona o advokaturi („Službeni glasnik Republike Srbije“, broj 24/1998, 26/1998 i 11/2002), odnosno oštećenima nije izdala obračun nagrade i naknade troškova za izvršene radnje i izdatke za troškove čime je postupila protivno odredbi člana 23. stav 4. Zakona o advokaturi („Službeni glasnik Republike Srbije“, broj 31/2011), pa je oštećenima isplatila novčana sredstva u manjim iznosima u odnosu na one koji su im dosuđeni izvršnim sudskim presudama, pri čemu oštećene nije upoznala sa sadržinom navedenih izvršnih presuda u pogledu visine novčane naknade koja im pripada i visine nagrade i naknade troškova za izvršene advokatske usluge, kao i da je u izreci presude bliže opisano i kako je okrivljena kao advokat, u nameri da sebi pribavi imovinsku korist, zloupotrebila data joj ovlašćenja i postupila protivno odredbi člana 23. stav 4. Zakona o advokaturi („Službeni glasnik Republike Srbije“, broj 31/2011) prilikom zastupanja imovinskih interesa oštećene pokojne BB kao izvršnog poverioca, a na osnovu specijalnog punomoćja od 27.09.2011. godine koje joj je oštećena dala za prijem novca, to se, po nalaženju Vrhovnog suda, u opisanim radnjama okrivljene AA stiču sva bitna zakonska obeležja bića produženog krivičnog dela zloupotreba poverenja iz člana 216. stav 4. u vezi stava 2. i 1. KZ u vezi člana 61. stav 1, 4. i 5. KZ, za koje je pravnosnažno oglašena krivom, zbog čega se kao neosnovani ocenjuju navodi branioca o nedostatku u radnjama okrivljene elementa protivpravnosti.

Pored toga, po oceni ovoga suda, neosnovani su i navodi zahteva za zaštitu zakonitosti branioca okrivljene u delu u kojem ukazuje na povredu krivičnog zakona iz člana 439. tačka 2) ZKP, isticanjem da je sud radnje okrivljene pogrešno pravno kvalifikovao kao produženo krivično delo zloupotreba poverenja iz člana 216. stav 4. u vezi stava 2. i 1. KZ u vezi člana 61. stav 1, 4. i 5. KZ, te sledstveno tome pogrešno primenio član 61. KZ. Po stavu branioca, u konkretnom slučaju nisu ispunjeni zakonski uslovi za postojanje produženog krivičnog dela iz člana 61. KZ, budući da u konkretnom slučaju postoji više oštećenih u više parničnih predmeta, te da ne postoji jedinstveni umišljaj okrivljene, a naročito vezano za visinu pribavljene imovinske koristi koja u konkretnom slučaju predstavlja zbir neisplaćenih iznosa za sve oštećene, a ne pojedinačno za svakog oštećenog, pri čemu je pravni odnos vlastodavca i punomoćnika vezan za ličnost i volju ugovornih strana.

Isti navodi zahteva bili su istaknuti u žalbi branioca okrivljene AA - advokata Slavka Berćan, te su bili predmet razmatranja Apelacionog suda u Novom Sadu koji je u ovom postupku postupao u drugom stepenu po žalbama branilaca okrivljene izjavljenim protiv prvostepene presude Osnovnog suda u Novom Sadu K- 186/19 od 26.10.2023. godine. Apelacioni sud u Novom Sadu kao drugostepeni je ove navode ocenio neosnovanim i o tome na strani 6 stav četvrti i strani 7 stav prvi drugostepene presude Kž1 59/25 od 19.03.2025. godine izneo razloge, koje Vrhovni sud prihvata kao pravilne, te u smislu odredbe člana 491. stav 2. ZKP na ove razloge i upućuje.

Zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljene AA u ostalom delu je odbačen kao nedozvoljen.

Naime, branilac okrivljene kao razlog podnošenja zahteva za zaštitu zakonitosti navodi i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 438. stav 1. tačka 7) ZKP, zbog koje je podnošenje zahteva dozvoljeno okrivljenoj. Međutim, branilac u svojim daljim navodima u podnetom zahtevu, u kojima obrazlaže postojanje po njemu ove povrede, po nalaženju Vrhovnog suda, faktički samo ukazuje na povredu odredbe člana 337. ZKP od strane prvostepenog suda, isticanjem da kako shodno odredbi člana 337. ZKP krivično vanpretresno veće prilikom ispitivanja optužnice može da samo jednom vrati tužilaštvu optužnicu radi dopune istrage ili otklanjanja nedostataka u njoj, te kako iz spisa predmeta proizilazi da je u konkretnom slučaju krivično vanpretresno veće čak tri puta vraćalo tužilaštvu optužnicu, to je sud u konkretnom slučaju trebalo da shodno odredbi člana 337. ZKP odbaci optužnicu javnog tužioca pošto isti nije ovlašćen da podiže prekludiranu optužbu, a ne da postupa po nepostojećoj optužnici.

Kako, dakle, iz iznetih navoda proizilazi da branilac okrivljene u ostalom delu zahteva za zaštitu zakonitosti, kao razlog njegovog podnošenja, samo formalno označava povredu zakona zbog koje je podnošenje zahteva dozvoljeno okrivljenoj (član 438. stav 1. tačka 7. ZKP), dok suštinski svojim navodima u ovom delu ukazuje na povredu odredbe člana 337. ZKP, a što ne predstavlja zakonski razlog zbog kojeg je u smislu odredbe člana 485. stav 4. ZKP dozvoljeno podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti okrivljenoj i njenom braniocu zbog povrede zakona, to je Vrhovni sud u ovom delu podneti zahtev za zaštitu zakonitosti branioca okrivljene ocenio nedozvoljenim.

Sa iznetih razloga, nalazeći da pobijanim presudama nisu učinjene povrede krivičnog zakona iz člana 439. tačka 1) i 2) ZKP na koje se neosnovano ukazuje zahtevom za zaštitu zakonitosti branioca okrivljene AA - advokata Slavka Berćan, Vrhovni sud je na osnovu člana 491. stav 1. i 2. ZKP zahtev u odnosu na navedene povrede odbio kao neosnovan, dok je u ostalom delu na osnovu člana 487. stav 1. tačka 2) ZKP i člana 485. stav 4. ZKP zahtev odbacio kao nedozvoljen i odlučio kao u izreci presude.

Zapisničar-savetnik

Snežana Lazin, s.r.

Predsednik veća-sudija

Milena Rašić, s.r.

Za tačnost otpravka

Zamenik upravitelja pisarnice

Milanka Ranković